

Exordium*

După ce l-am ucis pe roșcat, m-am îndreptat către Quinn's[†] pentru o cină cu stridii.

Fuse surprinzător, aproape amuzant de ușor. Îl urmărisem o bucată de drum, după ce îl zărisem pentru prima dată pe strada Threadneedle. Nu pot să spun de ce hotărâsem să fie el și nu altcineva dintre cei asupra cărora se oprise privirea mea iscoditoare în acea seară. Mersesem mai mult de o oră prin împrejurimi, cu un singur scop: să găsesc pe cineva de ucis. Apoi, l-am văzut pe el în fața băncii, într-un grup de pietoni care așteptau ca măturătorul să-și facă treaba. Într-un fel, se remarcă din mulțimea de funcționari și orașeni îmbrăcați identic care ieșeau din clădire. Stătea și privea cum se făcea curățenie în jurul său și avea aerul că se gândește la ceva. O clipă, am avut senzația că se pregătea să se întoarcă, însă și-a tras mânușile, s-a îndepărtat de locul de traversare și a plecat rapid. După câteva secunde, am început să-l urmăresc.

Ne-am îndreptat spre est, în frigul mușcător de octombrie, prin ceața din ce în ce mai deasă. După ce am coborât dealul Ludgate și am traversat pe strada Fleet, ne-am continuat drumul încă o bucată de vreme până când, după ce s-a revigorat într-o cafenea, omul meu

* [Introducere la un tratat sau discurs. Ed.]

† [Magazin de pește și restaurant pe Haymarket nr. 40. Ed.]

a cotit într-o curte îngustă care ducea către faleză, un pasaj încadrat pe ambele părți de pereți înalți, fără ferestre.

Am privit semnul decolorat – „Fundătura Cain“ –, apoi m-am oprit o clipă să îmi scot mânușile și să trag din buzunarul paltonului cuțitul cu lamă lungă.

Fără a bănuși ceva, victima mea și-a continuat drumul, însă, înainte să ajungă la treptele din capătul celălalt, am prins-o din urmă fără să fac vreun zgomot și i-am înfipt cuțitul adânc în gât.

Mă așteptam să cadă imediat în față de la forța loviturii, însă, în mod curios, s-a lăsat în genunchi cu un găfăit abia auzit, cu brațele atârând pe lângă el și bastonul zornăind pe caldarâm. A rămas un timp în poziția aceea, ca un credincios fanatic în fața unui altar.

În vreme ce scoteam cuțitul, am făcut un pas mic înainte. Atunci, am observat pentru prima dată că părul care îi ieșea de sub pălărie avea, la fel ca mustățile tunse îngrijit, o nuanță deosebită de roșcat. O clipă, am avut senzația că, înainte să se prăbușească fără zgomot într-o parte, m-a privit; și nu doar că m-a privit, ci și jur că mi-a zâmbit, deși, de fapt, era probabil doar un spasm involuntar stârnit de retragerea cuțitului.

Zăcea sub o rază foarte îngustă de lumină galbenă aruncată de lampa cu gaz din capătul scărilor pasajului, într-o baltă tot mai mare de sânge întunecat ce contrasta în mod ciudat cu nuanța portocalie a părului și mustăților sale. Cu siguranță, era mort.

Am rămas o clipă nemișcat, privind în jur. Un sunet, poate undeva în spatele meu, în cotloanele îngropate în beznă ale acelei fundături? Oare mă zărise cineva? Nu, nimic nu se clintea. Mi-am pus din nou mânușile, am lăsat cuțitul să cadă printr-un grilaj și m-am îndepărtat cu eleganță pe treptele luminate slab, lăsând zgomotele anonime ale falezei să mă învăluie.

Acum, știam că pot să o fac, însă asta nu-mi aducea nici o plăcere. Bietul om nu-mi făcuse nici un rău. Pur și simplu, avusese ghinion; i-l adusese culoarea părului care, după câte îmi dădeam seama, fusese caracteristica lui fatală. Drumul său din acea noapte pe strada Thread-needle, care coincisese fără noroc cu al meu, îl transformase în

obiectul inocent al intenției mele irevocabile de a ucide pe cineva. Dacă nu era el, ar fi fost oricum altcineva.

Până în clipa în care dădusem lovitura, nu fusesem convins că aș fi fost capabil să fac ceva atât de îngrozitor și trebuia neapărat să mă asigur de asta. Pentru că uciderea bărbatului roșcat a fost doar o încercare, un experiment, ca să-mi demonstrez că aș putea să mai iau o viață fără să suport consecințele. Când urma să ridic din nou mâna, cu furie, trebuia să o fac cu aceeași viteză și hotărâre, însă atunci acțiunea mea va fi îndreptată nu împotriva unui străin, ci a omului pe care îl consider dușmanul meu.

Și nu am voie să greșesc.

Primul cuvânt cu care am fost descris vreodată este: „plin de resurse“.

Asta i-a spus mamei mele Tom Grexby, bătrânul meu învățător. Stăteau sub castanul vechi care umbrea potecuța ce ducea către casa noastră. Eu eram ascuns deasupra lor, cuibărit într-un adăpost de crengi care, pentru mine, era un soi de cuibul corbului. De acolo, puteam să privesc pe deasupra către marea din depărtare, visând la orele lungi în care voi naviga într-o zi pe ape pentru a vedea ce se află dincolo de linia orizontului.

În acea zi anume – fierbinte, liniștită și tăcută –, o priveam pe mama în timp ce mergea pe potecă spre poartă, cu o umbreluță de dantelă deschisă pe umăr. Când au ajuns la poartă, Tom deja răsufla greu după ce urcaseră dealul dinspre biserică. Nu era de multă vreme învățătorul meu și bănuiam că mama îl văzuse din casă și venise special ca să discute cu el despre evoluția mea.

– Este un tânăr plin de resurse, l-am auzit eu spunându-i mamei ca răspuns la întrebarea ei.

Mai târziu, am întrebat-o pe mama ce înseamnă „plin de resurse“.

– Înseamnă că știi cum să faci lucrurile, a răspuns ea, iar eu m-am simțit încântat, deoarece părea o calitate foarte apreciată în lumea adulților.

– Și tata era plin de resurse? am întrebat eu.

Nu mi-a răspuns, m-a trimis la joacă, pentru că ea trebuia să se întoarcă la lucru.

Când eram foarte mic, mama îmi spunea foarte des – cu blândețe, însă ferm – să mă duc la joacă, astfel că petreceam multe ore încercând

să mă distrez. Vara, visam dintre ramurile castanului sau, însoțit de Beth, menajera noastră, exploram țărmul de sub stâncă; iarna, înfășurat în vechiul șal de lână, stăteam la fereastra camerei mele și mă gândeam la *Minunile lumii mici* a lui Wanley*, la *Călătoriile lui Gulliver* sau la *Călătoria creștinului* (pentru care simțeam o dragoste și o fascinație ieșite din comun) până mă durea capul, privind dincolo de apele mohorâte și întrebându-mă cât de departe de linia orizontului și în ce direcție se întindea Tărâmul Houyhnhnmilor sau Orașul Distrugerii și dacă era posibil să iau o ambarcațiune de la Weymouth ca să-i văd cu ochii mei. Nu-mi dădeam seama de ce Orașul Distrugerii mi se părea atât de ispititor, pentru că prevestirea creștină că acesta urma să fie ars din temelii de către un foc venit din cer mă înspăimânta și de multe ori îmi imaginam că aceeași soartă ar putea-o avea și sătucul nostru. La fel, în toată perioada copilăriei, m-au urmărit, tot fără să știu exact de ce, cuvintele creștinului către evanghelist: „Sunt condamnat să mor, apoi să vin la Judecata de Apoi; și îmi dau seama că nu vreau să fac primul dintre aceste lucruri și nu pot să-l fac pe al doilea“. Cu toate că erau enigmatice, știam că acele cuvinte exprimau un adevăr teribil și mi le repetam în gând de nenumărate ori, ca pe un soi de incantație ocultă în timp ce stăteam în adăpostul meu de crengi sau în pat, sau când mă plimbam pe țărmul bătut de vânt de sub faleza înaltă.

Mai visam și la alt loc, la fel de fantastic și de neatins, însă care, în mod ciudat, avea caracterul distinct al unui loc în care fusesem și de care îmi aminteam, ca un gust care persistă pe limbă. Mă vedeam stând în fața unei clădiri mărețe, pe jumătate castel, pe jumătate palat, căminul unei rase străvechi, după cum îmi imaginam, din care se ridicau turnuri în spirală și parapete, și minunate turnuri cenușii acoperite de structuri ciudate, asemănătoare unui dom, care se înălțau către cer. Atât de înalte, încât păreau să străpungă însăși bolta raiului. Iar în visurile mele era mereu vară, o vară perfectă și fără

* [Nathaniel Wanley (1634–1680). Cartea a fost publicată pentru prima dată în 1678. Subtitul este: „O istorie generală a omului: În șase volume. Unde, prin multe mii de exemple, se arată că omul este prezent încă de la începutul omenirii până în zilele noastre... Fragmente din scrierile unor faimoși istorici, filosofi, fizicieni, filologi și alții“, Ed.]

sfârșit, cu păsări albe și întunecate heleștee cu pești, încadrate de ziduri înalte. Acest loc magic nu avea nici nume, nici loc, real sau imaginar. Nu l-am găsit descris în nici o carte și nu mi s-a spus nici o poveste despre el. Nu știam nici cine stătea acolo, dacă era vreun rege sau vreun calif. Și totuși eram sigur că există undeva pe pământ și că într-o zi o să-l văd cu propriii ochi.

Mama lucra tot timpul. Eforturile ei literare erau singurul nostru mijloc de întreținere, căci tata murise la scurtă vreme după nașterea mea. Imaginea care îmi revine mereu în minte când mă gândesc la ea este cea a părului ei negru cu şuvițe cenușii, care îi ieșea de sub bonetă și îi cădea pe obraz, în timp ce stătea aplecată deasupra mesei de lucru pătrate, așezată lângă fereastra salonașului. Acolo stătea ore întregi scriind, uneori și noaptea. Imediat ce un teanc de hârtii era gata și trimis la editură, începea să lucreze la altul. Lucrările ei (începând cu *Edith* sau *Ultima din familia Fitzalan*, din 1826) sunt acum uitate – și ar fi o lipsă de respect față de amintirea ei dacă aş spune că asta s-a întâmplat pe merit –, însă, la vremea lor, s-au bucurat de o oarecare popularitate. Cel puțin, erau considerate de către cititori suficient de bune, încât să-l facă pe domnul Colburn* să-i accepte în continuare creațiile (publicate de cele mai multe ori anonim sau sub pseudonimul Doamna din Vest) an de an, până la moartea ei.

Totuși, deși lucra atât de mult și atât de asiduu, își găsea întotdeauna vreme și pentru mine, înainte să mă culc. Stătea pe marginea patului meu cu un zâmbet obosit pe fața ei dulce de zână și asculta în timp ce eu îi citeam solemn fragmentele mele preferate din prețioasa traducere după *Les mille et une nuits*[†] a lui Monsieur Galland sau îmi spunea povestioare inventate de ea, ori îmi depăna amintiri ale

* [Henry Colburn (d. 1855) a înființat și a publicat *Gazeta Literară*. Ed.]

† [Orientalistul francez Antoine Galland (1646–1715) a realizat prima traducere vestică a cărții *O mie și una de nopți*, publicată în douăsprezece volume, între 1704 și 1717, sub titlul *Les mille et une nuits*. A avut un mare succes și a fost urmată de mai multe traduceri europene, printre care prima versiune engleză a textului lui Galland publicată anonim între 1706 și 1708 și cunoscută ca „Versiunea de pe strada Grub“. Fără îndoială, aceasta este versiunea la care se referă naratorul. Traducerea avea greșeli și îi lipsea stilul, însă a inspirat mai multe generații de cititori englezi, inclusiv poeți romantici. Ed.]

propriei copilării din ținutul vestic, care îmi plăceau cel mai mult. Uneori, în nopțile calde de vară, mergeam de mână până în vârful stâncii să privim apusul, apoi stăteam alături în tăcere, ascultând țipătul singuratic al pescărușilor și murmurul valurilor de dedesubt și priveam dincolo de apele strălucitoare, către orizontul misterios și îndepărtat.

– Acolo e Franța, Eddie, mi-a zis odată. E o țară mare și frumoasă.

– Și acolo sunt houyhnhnmi, mamă? am întrebat eu.

A râs scurt.

– Nu, dragul meu, a spus ea. Doar oameni, ca mine și ca tine.

– Ai fost vreodată în Franța? am întrebat eu apoi.

– Am fost acolo o dată, a venit imediat răspunsul, după care a oftat. Și nu voi mai merge niciodată.

Când am privit-o, am văzut, spre uimirea mea, că plângea. Era prima dată când o vedeam făcând așa ceva, însă imediat a bătut din palme și, zicând că e vremea de culcare, m-a dus înapoi acasă. La poalele scării, m-a sărutat și mi-a zis că întotdeauna voi fi băiețelul ei iubit. Apoi, s-a întors și m-a lăsat pe treapta cea mai de jos, privind-o cum se îndreaptă către salonaș, se așază la masa de lucru și își înmoaie din nou penița în cerneală.

Amintirea acelei seri mi-a revenit în minte mulți ani mai târziu și a rămas la fel de puternică. Mă gândeam la ea acum, în vreme ce pufăiam trabucul în Quinn's, meditănd la legătura ciudată dintre lucruri, la firele subțiri, însă atât de rezistente ale sorții, care legau lucrul mamei mele din urmă cu atâția ani de bărbatul roșcat care zăcea mort la mai puțin de jumătate de metru distanță, în fundătura Cain.

Mergeam către râu, copleșit de gândul că nu mă zărise nimeni. Însă, chiar când îi plăteam jumătatea de penny taxatorului de la Podul Waterloo, am observat că mâinile îmi tremurau și gura încă îmi era uscată ca iasca, deși băusem ceva înainte, la Quinn's. M-am rezemat o clipă de parapet, sub licărirea lămpii cu gaz: amețisem brusc. Ceața se întindea groasă peste apa întunecată de dedesubt, care se lovea de stâlpii arcașilor cu o muzică posomorâtă. Apoi, din ceața deasă a apărut o tânără cu un copil în brațe. A rămas nemișcată, privind în gol prin întuneric. Am ciuit disperarea oarbă de pe chipul

ei și mi-am dat seama imediat că dorea să se arunce ca să scape de ea, însă, când m-am apropiat mi-a aruncat o privire sălbatică, și-a strâns pruncul la piept și a luat-o la goană în vreme ce eu urmăream cum silueta ei fantomatică se risipea din nou în ceață.* O viață salvată, m-am gândit eu o clipă, dar probabil fusese un gest de răscumpărare pentru ce făcusem în acea noapte.

Trebuie să înțelegi că nu sunt un criminal înăscut, ci doar unul de circumstanță, din necesitate – un păcătos care are motiv. Nu mai era nevoie să repet această crimă experimentală. Îmi dovedisem ceea ce dorisem să-mi dovedesc: capacitatea de a comite asemenea fapte. Roșcatul acela necunoscut fără vină își îndeplinisese misiunea, iar acum eram pregătit pentru ceea ce mă aștepta.

Am traversat podul pe partea dinspre Surrey, m-am întors, apoi m-am îndreptat în direcția din care venisem. Și, cedând unui impuls brusc, când am trecut din nou prin bariera rotitoare, m-am hotărât să mă plimb pe faleză, în loc să mă întorc acasă. La baza treptelor care ieșeau din fundătura Cain, pe care le coborâsem cu doar două ore în urmă, se adunase o mulțime de oameni. Am întrebat-o pe o vânzătoare de flori care era pricina acelei agitații.

– O crimă, domnule, a răspuns ea. Un domn nevinovat a fost ucis fără milă. Se spune că aproape i s-a tăiat capul de pe umeri.

– Dumnezeule mare! am rostit eu cu o expresie care trăda o groază bruscă. În ce lume trăim! Există vreun suspect?

Însă informatoarea mea nu era prea sigură. Un marinăr chinez fusese văzut ieșind în goană din fundătură, cu puțin înainte să fie descoperit cadavrul, însă alții ziceau că o femeie care ținea în mână un topor plin de sânge fusese găsită năucă, la doar câteva străzi distanță, și fusese ridicată de polițiști.

Am dat trist din cap și mi-am continuat drumul.

Bineînțeles, pentru mine era foarte convenabil că zvonurile începeau deja să împletească o plasă de întuneric și minciună în jurul adevărului.

*[Podul Waterloo era cunoscut sub denumirea de Podul suspinelor din cauza numărului mare de sinucigași care se aruncaseră de pe el. Ed.]

Din partea mea, marinarul chinez și femeia cu toporul plin de sânge, dacă existau într-adevăr, puteau să răspundă de fapta mea și să se ducă naibii. Eu eram deasupra oricărei bănuieli. Nimeni nu mă văzuse intrând sau ieșind din fundătura întunecoasă și părăsită – avusesem mare grijă în privința asta. Cuțitul era unul obișnuit, furat în acel scop de la un han de dincolo de râu, de pe strada Borough High, unde nu mai fusesem niciodată și unde nu mă voi mai întoarce nicicând. Victima mea fără nume îmi era complet necunoscută – nu ne lega decât soarta cea crudă. Pe hainele mele nu era nici o picătură din sângele ei, iar noaptea, cel mai bun prieten al ticăloșilor, își aruncase mantia complice peste întreaga faptă.

Când am ajuns pe aleea Chancery, ceasul bătea ora 11. Încă nu doream să mă întorc în patul meu singuratic, așa că am luat-o spre nord, către Blithe Lodge, în St John's Wood, ca să o vizitez pe domnișoara Isabella Gallini.

– Ah, Bella! Bellissima Bella!

M-a întâmpinat în felul ei obișnuit, la ușa respectabilei vile încadrate de copaci, prinzându-mi fața în mâinile ei cu degete lungi, încărcate de inele și șoptind:

– Eddie, dragul meu Eddie, e minunat că ai venit!

Apoi, m-a sărutat încet pe amândoi obrazii.

– Suntem singuri? am întrebat eu.

– Complet singuri. Ultimul a plecat cu o oră în urmă, Charlie doarme, iar doamna D nu s-a întors încă. Avem casa doar pentru noi.

Sus, m-am întins pe patul ei și am privit-o cum se dezbrăca, așa cum făcuse de atâtea ori înainte. Îi știam fiecare milimetru din trup, fiecare loc cald și secret. Și totuși, când am văzut ultima piesă de îmbrăcăminte căzând pe podea, iar pe ea stând mândră în fața mea, m-am simțit ca și când aș fi avut-o pentru prima dată, în toată gloria-i neștiută.

– Vreau să aud, a spus ea.

M-am încruntat, prefăcându-mă că nu înțeleg.

– Ce să auzi?

– Știi foarte bine, răule. Spune-mi ce vreau să aud.

S-a apropiat de mine, cu părul desfăcut căzându-i în valuri pe umeri și spate. Apoi, lângă pat, mi-a cuprins din nou fața în mâini, lăsându-și pletele întunecate să se reverse peste mine.

– Ah, America mea, am rostit eu pe un ton teatral. Pământul meu proaspăt descoperit!

– Ah, Eddie, a găngurit ea încântată. Încă îmi place atât de mult să aud cum spui asta! Chiar sunt America ta?

– America mea și mai mult de-atât. Tu ești lumea mea.

S-a aruncat peste mine și m-a sărutat atât de pasional, încât aproape mi-a tăiat respirația.

Acel stabiliment în care Bella era o lumină călăuzitoare se afla cu mult peste nivelul unui bordel obișnuit, cu atât de mult încât obișnuiții îl numeau pur și simplu „Academia“, arătând că se află într-o categorie aparte față de stabilimentele rivale și făcând aluzie la superioritatea angajatelor sale și a serviciilor oferite. Era condus după regulile unui club foarte select – un fel de club Boodle's sau White's al cărnii* – și satisfăcea nevoile amoroase ale celor mai exigenți patroni. La fel precum celelalte cluburi de pe strada James, avea reguli stricte de intrare și comportament. Nimeni nu putea pătrunde în acest cerc fără recomandarea unui membru existent, urmată de vot; voturile împotriva erau ceva obișnuit, iar dacă recomandarea se dovedea necorespunzătoare, atât aplicantul, cât și autorul recomandării erau respinși, iar uneori erau pedepsiți și mai aspru.

Doamna Kitty Daley, cunoscută membrilor ca doamna D, era patroana acestui stabiliment faimos și profitabil al plăcerilor. Nu făcea nici un compromis pentru a menține standardele decenței sociale: nu erau permise injurături, blasfemii sau beții, iar lipsa de respect sau comportamentul violent față de tinere era aspru pedepsit. Făptașul era imediat expus scandalului public și, mai mult, primea și o vizită din partea domnului Herbert Braithwaite, fost pugilist renumit, care avea metodele sale foarte eficiente de a-i face pe clienții recalcitranți să-și înțeleagă greșeala.

* [Din John Donne, *Elegia XIX: Iubitei sale la culcare*. Ed.]

† [Boodle's, club de domni cu orientare semipolitică, situat pe strada James nr. 28. White's (inițial, Cafeneaua White's, deschisă la sfârșitul secolului al XVII-lea) era alt club renumit, de pe strada James nr. 37–38. Ed.]